

AFAZJA - ćwiczenia

Za afazję uznaje się całkowitą lub częściową utratę umiejętności mówienia, co jest spowodowane uszkodzeniem pewnych obszarów mózgu, znajdujących się w dominującej półkuli. Na przestrzeni lat stworzono wiele klasyfikacji afazji, które spotyka się do dziś. Najczęściej rodzaje afazji dzieli się pod kątem impresji oraz ekspresji mowy, a także w zależności od uszkodzeń w obszarach odpowiadających za mowę. Stąd podział na afazję: czuciową, ruchową, mieszaną, globalną, transkortykalną. Z powodu afazji zmienia się zdolność do rozumienia języka oraz sposób wysławiania się. Dobrze jest wtedy używać wszelkich pozostałych sposobów komunikacji by przekazać to co chce się powiedzieć. Ktoś z ciężkim przypadkiem afazji często rozumie tylko pewne kluczowe słowa zawarte w zdaniu. Może to prowadzić do nieporozumień, gdyż same słowo kluczowe i wiedza ogólna nie wystarczą by zrozumieć kogoś z kim rozmawiamy.

Jeśli chcemy coś wyjaśnić osobie z afazją:

- Nie śpiesz się. Poświęć trochę czasu tej rozmowie, usiądź wygodnie i pamiętaj o kontakcie wzrokowym.
- Jeśli boisz się, że rozmowa będzie zbyt trudna możesz zacząć od czegoś prostego, np. powiedzieć coś o sobie. Później możesz zacząć zadawać pytania, z początku najlepiej takie na które znasz już odpowiedź. W ten sposób zobaczysz jak wiele rozumie osoba, z którą rozmawiasz.
- Mów powoli i krótkimi zdaniami. Podkreślaj kluczowe słowa w zdaniu.
- Zapisz kluczowe słowa. Powtórz to co chcesz przekazać i daj zapisane słowa do przeczytania osobie, z którą rozmawiasz. Osoba ta może użyć tego, by przypomnieć sobie temat rozmowy lub by ci później coś przekazać.
- Pomóż osobie cierpiącej na afazję z jej problemami w rozumieniu i • wysławianiu się poprzez gestykulowanie, rysowanie, wskazywanie palcem, pisanie oraz poproś tę osobę, aby robiła to samo podczas rozmowy. Można też spróbować użyć małego słownika kieszonkowego.

Jeśli osoba z afazją chce ci coś powiedzieć: Z początku należy wyjaśnić o kogo chodzi, co się dzieje lub działo, i gdzie i kiedy to wydarzenie miało miejsce. Jest bardzo ważne, by zadawać odpowiednie pytania, być kreatywnym i jak najbardziej systematycznym jak jest to możliwe. Dobrze jest dopytać się o coś zadając pytania wielokrotnego wyboru i pomóc podając możliwe odpowiedzi.

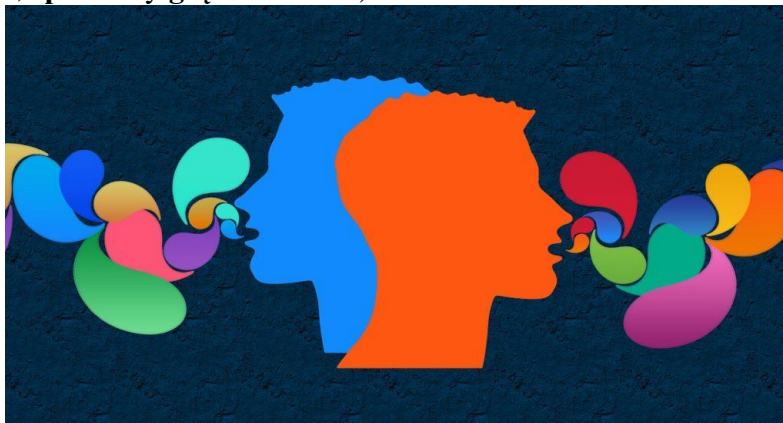
USPRAWNIENIE ROZUMIENIA

✚ Ćwiczenie 1. – przeczytaj zdania a następnie odpowiedz na pytania, wskazując właściwe słowo.

- Na przyjęciu weselnym siostry spotkałam dawno niewidzianą ciocię. (kogo spotkałam – **siostrę** czy **ciocię**?)
- Rolnik sprzedał owce i dokupił dwa konie. (co kupił rolnik – **konie** czy **owce**?)

- Hydraulik odkręcił baterię po uprzednim zamknięciu zaworu. (co zakręcił hydraulik – **baterię** czy **zawór**?)
- Aby odebrać prawo jazdy, potrzebny jest dowód osobisty. (co trzeba odebrać – **dowód osobisty** czy **prawo jazdy**?)
- Kiedy Jadwiga idzie w piątek na targ, zabiera koszyk zamiast torebki. (co Jadwiga zostawia w domu – **koszyk** czy **torebkę**?)
- Zamiast dzwonić, ojciec cicho zapukał do drzwi, żeby nie obudzić śpiącego dziecka. (ojciec **pukał** do drzwi czy **dzwonił**?)
- Jacek przepakował swoje rzeczy z walizki do plecaka, bo uznał, że tak będzie wygodniej. (co jest poręczniejsze – **plecak** czy **walizka**?)
- Kiedy Tomasz wrócił ze spaceru, zdjął sandały i ustawił je przy swoich kaloszach. (w których butach Tomasz był na spacerze – w **kaloszach** czy w **sandałach**?)
- Pierwszy miesiąc wakacji dzieci spędziły nad morzem, a potem wyjechały do dziadków w góry. (gdzie dzieci były pod koniec wakacji – **nad morzem** czy w **górach**?)
- Pani Kowalska kupiła we wtorek jedwabną bluzkę, która świetnie pasuje do jej eleganckiej spódnicy. (czego brakowało w garderobie pani Kowalskiej – **spódnicy** czy **bluzki**?)
- Student, który nie był na kolokwium, musi zdać egzamin ustny. (co opuścił student – **egzamin** czy **kolokwium**?)
- Twoje czerwone rękawiczki będą pasowały do nowego płaszcza. (co jest nowym zakupem – **rękawiczki** czy **płaszcz**?)
- Bilet na pociąg jest tańszy, ale samolotem podróżuje się szybciej. (co jest droższe – **pociąg** czy **samolot**?)
- Kuzyn pożyczył swój samochód koledze. (kto jest posiadaczem samochodu – **kolega** czy **kuzyn**?)
- Rada miejska przyjęła uchwałę o założeniu Stowarzyszenia Przyjaciół Zabytków. (kto przyjął uchwałę – **Stowarzyszenie Przyjaciół Zabytków** czy **rada miejska**?)
- Henryk umówił się z taksówkarzem na przystanku autobusowym. (Henryk czeka na **autobus** czy na **taksówkę**?)
- Dźwięk wiertarki zagłusza muzykę z radia. (co jest głośniejsze – **muzyka** czy **wiertarka**?)
- Po sprzedaży domu na obrzeżach miasta pani Renata wprowadziła się do apartamentowca w centrum. (gdzie mieszkała wcześniej pani Renata – w **centrum** czy **na obrzeżach** miasta?)
- Brat kolegi opiekuje się bezpańskim psem. (kto przygarnie psa – **brat** czy **kolega**?)
- Z powodu śliskiej nawierzchni tir zjechał na przeciwny pas ruchu i zderzył się z autobusem turystycznym. (kto był sprawcą wypadku – kierowca **autobusu** czy **tira**?)
- Poranne wystąpienie profesora przesunięto na godzinę 17, ze względu na opóźnienie samolotu. (kiedy profesor wystąpi – **rano** czy po **południu**?)
- Aby zatrudnić się w agencji ochrony, trzeba mieć pozwolenie na broń i zaświadczenie o niekaralności. (zaświadczenie o niekaralności potrzebne jest do **zatrudnienia w agencji ochrony** czy **otrzymania pozwolenia na broń**?)
- Statystyki pokazują, że coraz częstszą przyczyną wypadków nie jest brawura kierowców, ale zły stan dróg. (co jest częstszą przyczyną wypadków – **zły stan dróg** czy **brawura**?)
- Po badaniach laryngologicznych nie jest konieczna hospitalizacja, można je wykonywać ambulatoryjnie. (po badaniu laryngologicznym można **pójść do domu** czy trzeba **zostać w szpitalu**?)
- Babcia ugotowała wnuczce budyń na mleku na podwieczorek. (co babcia ugotowała – **mleko** czy **budyń**?)
- Wiewiórki nie jedzą jagód ani owoców, tylko orzechy. (czym lepiej karmić wiewiórki – **jabłkami** czy **orzechami**?)
- Maria nie lubi tłustych wędlin, woli nabiał. (co Maria kupi – pomidory, **twaróg** czy **baleron**?)

- Ze względu na mgłę odwołano loty, więc Jerzy pojechał do Berlina ekspresem. (czym podróżował Jerzy – **samolotem** czy **pociągiem**?)
- Basia i Janek spacerują po plaży i podziwiają wschód słońca. (kiedy oni poszli na plażę – **rano**, **wieczorem** czy **w południe**?)
- Przyjeżdża do nas z Francji siostra mojej matki. (kto przyjeżdża – **babcia**, **kuzynka** czy **ciotka**?)
- Koncert rozpocznie się występem sławnej wokalistki. (co usłyszymy na początku koncertu – grę **na wiolonczeli**, **śpiew** czy **grę na harfie**?).

✚ Ćwiczenie 2. – zaznacz odpowiedź TAK lub NIE.

Stół to rodzaj metalu	TAK	NIE
Diamant to kamień szlachetny	TAK	NIE
Burak to wędlina	TAK	NIE
Południe to kierunek geograficzny	TAK	NIE
Śliwka jest owocem	TAK	NIE
Szafa to mebel	TAK	NIE
Czekolada to gatunek literacki	TAK	NIE
Wieprzowina to rodzaj mięsa	TAK	NIE
Wisła jest jedną z rzek	TAK	NIE
Dudek to płaz	TAK	NIE
Jedwab to rodzaj tkaniny	TAK	NIE
Pałac jest budowlą	TAK	NIE
Mahoń to rodzaj potrawy	TAK	NIE
Żyto jest zbożem	TAK	NIE
Western to gatunek filmowy	TAK	NIE
Marchew to warzywo	TAK	NIE

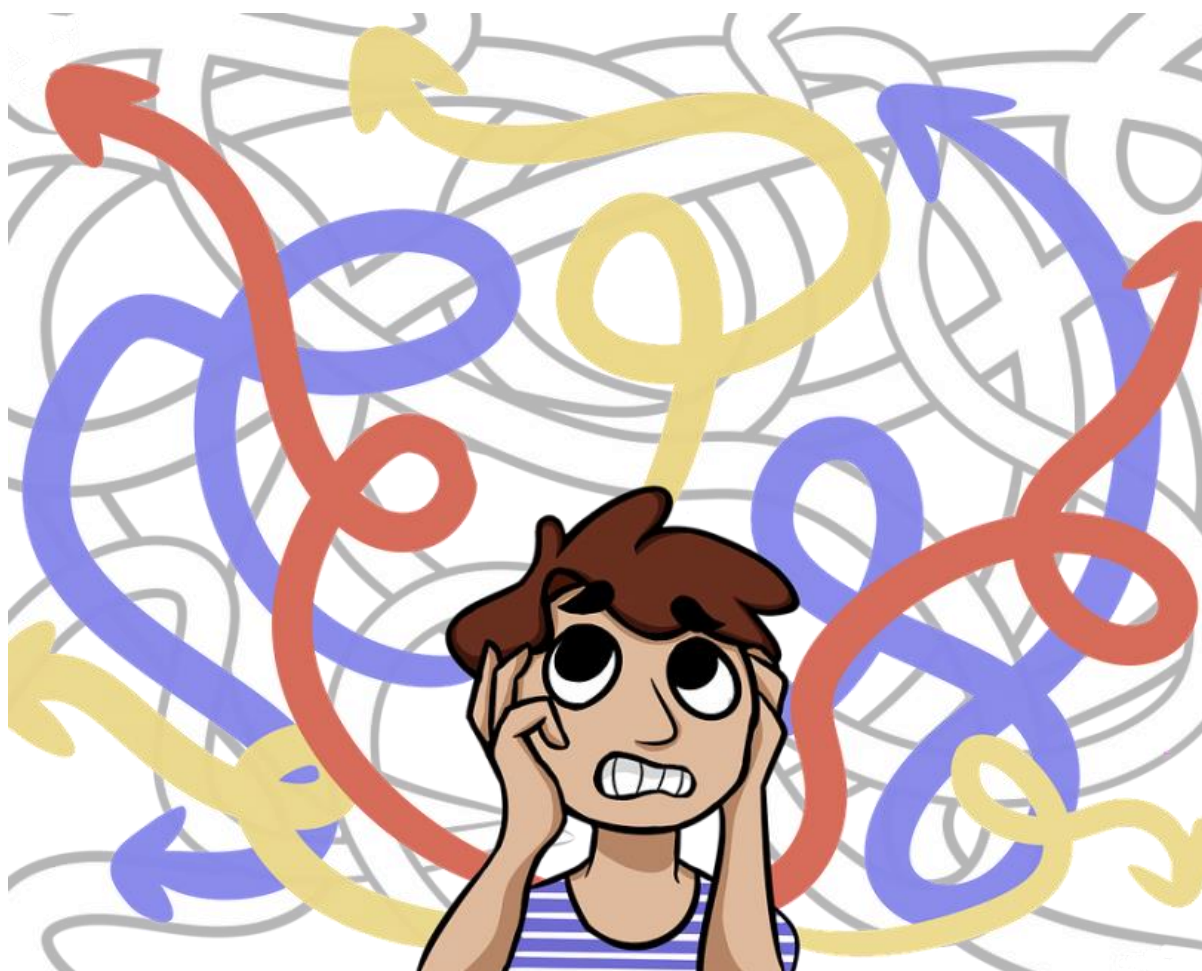
Bagietka to rodzaj broni	TAK	NIE
Kraków jest miastem	TAK	NIE
Sztruks to tkanina	TAK	NIE
Imadło to rodzaj narzędzia	TAK	NIE
Luty to dzień tygodnia	TAK	NIE
Jezioro to rodzaj akwenu	TAK	NIE
Ogar to rasa psa	TAK	NIE
Żółw jest rodzajem waluty	TAK	NIE
Tyfus to choroba	TAK	NIE
Fizyka to rodzaj sportu	TAK	NIE
Dolar jest walutą	TAK	NIE
Aspiryna to potrawa	TAK	NIE
Klarnet jest instrumentem	TAK	NIE
Liryka to rodzaj skały	TAK	NIE
Afryka jest kontynentem	TAK	NIE
Lew jest kotem	TAK	NIE
Marmur to rodzaj skały	TAK	NIE
Bigos to napój	TAK	NIE
Grecja jest krajem	TAK	NIE
Lipa to drzewo	TAK	NIE
Puder jest kwiatem	TAK	NIE
Tenis to sport	TAK	NIE
Autokar jest paliwem	TAK	NIE
Dziurawiec to zioło	TAK	NIE
Powieść to rodzaj literatury	TAK	NIE
Piątek to pora roku	TAK	NIE
Agata to imię	TAK	NIE
Salami to rodzaj wędliny	TAK	NIE

Siarka jest kamieniem szlachetnym	TAK	NIE
Marynarka to rodzaj ubrania	TAK	NIE
Cytryna jest owocem	TAK	NIE
Trzustka to pojazd	TAK	NIE

 Ćwiczenie 3. – przeczytaj lub posłuchaj zdań i odpowiedz na pytania

1. Ania ugotowała ziemniaki, usmażyła kotlety i zrobiła surówkę. (co Ania przygotowała na obiad?)
2. Paweł zasnął i spóźnił się do pracy. (czy Paweł przyszedł punktualnie?)
3. W lipcu i sierpniu uczniowie mają wakacje. (czy chodzą wtedy do szkoły?)
4. Janek poszedł do sklepu po chleb, mąkę i kawę. (czy on robił zakupy?)
5. Matematyczka zachorowała i nie przyszła we wtorek do szkoły. (czy we wtorek uczniowie pisali klasówkę z matematyki?)
6. Ta rodzina zawsze wyjeżdża z dziećmi nad morze. (czy dzieci chodzą po górach?)
7. Zapowiedziano występ orkiestry symfonicznej. (czy publiczność będzie oglądała film?)
8. Gosia poszła do księgarni kupić prezent dla przyjaciółki. (czy ona kupiła książkę?)
9. Tomasz i Ela jadą na kurację do sanatorium. (czy oni będą chodzić na zabiegi?)
10. Iwona poszła po zakupy do rzeźnika. (czy Iwona kupi tam chleb?)
11. Zosia rysuje kolorowymi kredkami. (czy ona pocięła nożyczkami obrazek?)
12. Agnieszka ma w domu kilka tysięcy książek. (czy ona ma duży księgozbiór?)
13. Sławek od dwudziestu lat codziennie je pierogi. (czy Sławek lubi pierogi?)
14. Ewa zgubiła pieniądze i nie ma czym zapłacić. (czy ona ma przy sobie pieniądze?)
15. Uczeń obliczał, z jaką prędkością jadą dwa pociągi. (czy on odrabiał lekcje z języka polskiego?)
16. Krzysiek trafił jak kulą w płot. (czy on się pomylił?)
17. Wanda poszła do sklepu tekstylnego. (czy kupi tam buty zimowe?)
18. Dorota pojechała do stadniny. (czy można tam jeździć konno?)
19. Artur ma aparat fotograficzny bez flesza. (czy zrobi dobre zdjęcia nocą?)
20. Wiktor pięć razy zadaje to samo pytanie. (czy on się powtarza?)
21. Konrad wszystko robi bardzo powoli. (czy on jest flegmatykiem?)
22. Zaniósłem na pocztę list i otrzymałem pokwitowanie. (czy nadałem list polecony?)
23. Marcin ma opinię pyszałka. (czy Marcin jest zarozumiały?)
24. Na polowaniu myśliwy zabił sarnę, dziką i zająca. (czy myśliwy upolował jelenia?)
25. Franciszek jest chirurgiem i pracuje w szpitalu. (czy Franciszek może operować?)
26. Podczas mgły odwołano wszystkie loty. (czy samolot do Londynu wystartował?)
27. Mateusz miał wczoraj ciężką operację serca. (czy Mateusz wyszedł ze szpitala?)
28. Zespół Korony przegrał mecz. (czy Korona otrzymała puchar?)
29. Bożena zapuściła swój ogród. (czy ogród Bożeny jest zadbany?)
30. Jacek przerwał opowiadanie. (czy on stracił wątek?)
31. Grzegorz cieszy się w pracy dużym autorytetem. (czy koledzy liczą się ze zdaniem Grzegorza?)
32. Maciek jest z zawodu ornitologiem. (czy Maciek zajmuje się leczeniem zwierząt hodowlanych?)
33. Kacper mieszka na wsi i musi dojeżdżać do szkoły. (czy Kacper jeździ do szkoły tramwajem?)

34. Bartek dostał wypowiedzenie z pracy za porozumieniem stron. (czy Bartek porzucił pracę?)
35. Adam często kłóci się w pracy z kolegami, a w domu urządza awantury. (czy Adam jest nerwowo?)
36. Dorota upadła i złamała nogę, ponieważ dozorca nie posypał piaskiem oblodzonego chodnika przed domem. (czy Dorocie założono gips?)
37. Hania jest bardzo ekspresyjna i robi teatralne gesty. (czy Hania pracuje w teatrze?)
38. Ola jest łuczniczką. (czy Ola szyje na maszynie Łucznik?)
39. Olga umyła okna, starła kurze i odkurzyła podłogi. (czy Olga posprzątała mieszkanie?)
40. Wiatr wiał z prędkością 120 kilometrów na godzinę. (czy była wichura?)
41. Andrzej pracuje w redakcji gazety i pisze artykuły. (czy Andrzej jest bezrobotny?)
42. Halina miała usunięty wyrostek robaczkowy. (czy Halina była operowana?)
43. Rafał jest taksówkarzem. (czy on ma prawo jazdy?)
44. Karol włożył bieliznę, koszulę i spodnie. (czy Karol się ubrał?)
45. Szymon łyka tabletki i chodzi do lekarzy. (czy Szymon jest zdrowy?)

✚ Ćwiczenie 4. – zaznacz właściwe objaśnienie powiedzenia.

- Np.: - ulepieni z jednej gliny (są podobni / są inni / są zmienni / są brudni)
 - jak z bicia strzelił (głośno / szybko / łatwo / agresywnie)
 - jak z obrazka (ładna / wymalowana / sztuczna / brzydka)
 - przestępuje z nogi na nogę (marznie / niecierpliwi się / tańczy / złości się)

- być pod pantoflem (rządzić / zostać nadepnęty / podporządkować się / stawiać się na zawołanie)
- wpaść z deszczu pod rynnę (poprawić swoją sytuację / zmoknąć / pogorszyć swoje położenie / zostać zwolnionym z pracy)
- mieć mleko pod nosem (być niedoświadczonym / być brudnym / mieć siwe wąsy / być dzieckiem)
- trafić w dziesiątkę (celnie strzelać / wygrać w totka / osiągnąć cel / doskonale coś zrozumieć, spuentować)
- od przybytku głowa nie boli (nie martw się o przyszłość / zrób zapasy na zimę / nie szkodzi, że czegoś jest więcej / weź dokładkę)
- zjadłbym konia z kopytami (lubię mięso / jestem bardzo głodny / zjem nawet niesmaczną potrawę / nie przeszkadzaj przy jedzeniu)
- ma głowę nie od parady (jest ładna / jest zarozumiała / jest mądra / występuje na defiladzie)
- wzięli się za łby (myślą nad czymś / walczą / przepychają się / bodą się)
- rzucać kłody pod nogi (utrudniać działanie / toczyć drewniane bale / składać hołd / stawiać wymagania)
- końskie zdrowie (złe samopoczucie / stan zdrowia konia / chęć do biegania / dobre zdrowie)
- dusza towarzystwa (duch przodka / osoba aktywna towarzysko / zjawa na seansie spirytystycznym / osoba podtrzymująca morale grupy)
- nabić w butelkę (oszukać kogoś / zakorkować butelkę / włożyć list do butelki / wpaść na świetny pomysł)
- kraina mlekiem i miodem płynąca (eksport mleka i miodu / kraj rolniczy / bardzo biedny kraj / dostatni kraj)
- chwytać dwie sroki za ogon (łapać okazję / łapać ptaki / być chciwym / zajmować się kilkoma rzeczami na raz)

